

La începutul anului școlar.

Asemănând tinerimea școlară înainte de treizeci patruzeci de ani cu cea de azi, aflăm mare deosebire. Profesorii bătrâni o vor constata mai bine. Deosebirea este în defavorul tinerilor de azi, cari n'au spiritul celor din trecut. Se pare că aceia erau superiori în diligență și învățătură precum și în virtute.

Cel de azi nu posedă oarecare știință, dar nu este atât de temeinică, ci mai săracă, fiindcă le lipsește cultura inimei și cunoștința despre mănuire. Tineretul nostru se străduiește mai mult după bunuri pământești și după plăceri lumești, după strălucire efemeră, fără ca să se intereseze de curățenia sufletului și a inimei, e fără evlavie sau pietate.

Cauza o aflăm, parte în duhul vremii, care se leagă numai de cele pământești, și-și găsește scopul vieții în plăceri trecătoare, parte în o creștere neglijată, permițându-li-se orice ștregărie și obraznicie, orice bătaie de joc față de cei credincioși, cari nu mai țin pas, cu lumea, după părerea lor.

Tineretul nostru n'are destule cunoștințe religioase, ori nu cunoaște religia, sau nu o știe aplica, sau nu o prețuește, după cum se cuvine unui creștin adevărat.

De voim, ca religia să aibă efectul său în timpul de acum și în cel ce va să fie, atunci să aruncăm sămânța ei în inima fragedă a copiilor, ca să prindă rădăcini, să încolțească înainte de ce o ar coplesii buruiana.

Anii de școală sunt spre acest scop. În acest timp sunt inimile nevinovate și necuprinse de viclenia vremii, sunt curate de pasiuni și primesc ușor impresiile bune, cari apoi rămân până la bătrânețe.

In această privință aduce școala părinților cel mai important serviciu. Deaceia să nu întârzie părinții a trimite fiii lor la școală, căci arareori se poate câștiga, ceea ce am întrelăsat la tinerețe.

Dacă mintea copiilor nu este educată și îmbogățită de cu vreme, mai târziu este cu greu, sau chiar imposibil a face educația. Ceea ce s'a stricat în tinerețe rareori se poate îndrepta. Omul trebuie să fie stăpân asupra unor înclinări și patimi, ce s'ar ivi, și cum poate să fie, dacă din copilărie nu este deprins la înfrânare? Școala este o grădină de pomi, a căror fructe le așteaptă biserica și statul cu multă încordare. Ea este un institut de educație, din care trebuie să iasă copii ascultători, cetățeni buni, cari ascultă și execută legile nu de frică, ci din iubire de

D-zeu și de patrie, cetățeni cinstiți, cari nu-și amăresc unul altuia zilele, prin minciuni, intrigi înșelăciuni și ceartă ci își ușurează viața prin legătura dragostei și a păcei.

Numai școala ne dă creștini buni, ce jertfesc interesele lor materiale numai, ca să poată împlini voia lui Dumnezeu.

Pentruca școala să-și poată împlini ceașta misiune sublimă, biserica a luat-o sub scutul său. Căci Mântuitorul Hristos a zis: „Lăsați copiii să vină la mine și nu-i opriți”.

Părinții să nu creadă însă, că străduința preoților și a învățătorilor este deajuns pentru educația copiilor lor. Ca să poată culege rodul bun, trebuie să devină ei apostolii principali ai copiilor, de a căror colaborare atârână binecuvântarea Domnului și înflorirea școlaei.

Dacă părinții nu sprijinesc străduința preoților și a învățătorilor, și nu continuă acasă lucrarea din școală, ci dărâmă ce s'a zidit în școală, atunci zadarnic se ostenește învățătorul, sarcina lui este neplăcută.

Prin o lucrare comună crește binele. Cum arată părinții, că sprijinesc școala? Prin aceea „că se interesează de ea și prețuiesc bineface-urile școlaei.

Capul bisericii, Preasfințitul Părinte, cu ocazia vizitării parohiilor a stăruit cu tot dinadinsul pe lângă părinți, ca să-și trimită copiii regulat la școală și să cerceteze biserica cu osârdie, fiindcă Peasfinția Sa este convins, că numai prin aceasta se poate asigura binele și fericirea credincioșilor eparhiei Sale.

Părinții creștini, cari voesc binele copiilor, ascultă de acest îndemn arhieresc și cred, că însuși Hristos a vorbit prin glasul Preasfinției Sale. Ei nu consideră asta ca sarcină, ci ca o plăcută datorie, trimițându-și copiii regulat la școală, fără ca să-i rețină dela lecțiile lor. Părinții buni se interesează și întreabă copii, ce au învățat la școală în aceea zi și, fac copii să istorisească despre ce au auzit la școală, pentru ca să le arate, cât prețuiesc ei școala. Deci ca fiii luminii să umblăm.

Ilie Hociota,
protopop militar.

Sfințirea bisericii din Rădești.

Vizitarea parohiilor din Dieci, Crocna, Almaș, Bontești și Cil.

Sfințirile de biserici și vizitarea parohiilor din partea Pr. Sf. Sale Părintelui Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa au devenit adevărate praznice și prilejuri de bucurie generală și de înălțare sufletească pentru poporul nostru drept-credincios din Eparhia Aradului.

Pr. Sf. Sa, prin zelul său apostolic face profundă impresie asupra poporului. Cuvântările rostite cu o

rară elocință și cu o sinceră convingere sunt de un efect impresionant, iar rugăciunile citite pentru iertarea păcatelor încălzesc și cuceresc sufletele apropiindu-le de Dumnezeu. Poporul pare că se simte sufletește renăscut, precum se înviorează natura după o ploaie recoroitoare de primăvară.

Dela reședință a plecat Pr. Sf. Sa Joi în 13 Oct. a. c. la orele 9.30 a. m. cu automobilul însoțit de consilierul referent Mihaiu Păcățian și de diaconul Vincențiu Guleș.

Masa am luat-o în casa ospitalieră a zeosului protopop din Buteni, Florian Roxin. Doamna protopeasă a făcut totul ca Pr. Sf. Sa și suita să se simte ca acasă într'o atmosferă sinceră.

După masă Pr. Sf. Sa a vizitat parohia Dieci. Această comună compusă din 5 sate rerfirate pe hotarul acestei comune sa așezat pe temelia actuală în anul 1808. Numea de „Dieci” și-a luat-o dela cântăreții (dieci) bisericeții de lemn, ce se afla prin veacul al 18-lea în vârful colinei din marginea comunei de către Criș. Actuala biserică s'a zidit cu multă trudă și jertfă în timpuri foarte grele, 1846—1851. Mai pre urmă s'a renovat în anul 1895 costând 120.000 Lei. În Dieci avem 1004 suflete ortodoxe, 96 bapțiști și 6 evrei, 204 părechi cununate, și 26 necununate, dintre cari 22 sunt cu impedimente, civile și 2 cu impediment canonic.

Poporul din Dieci e în stare materială bunișoară. E un popor muncitor, religios și iubitor de biserică. Treceți la sectari nu se mai fac decât numai din interese materiale cu ocaziunea căsători lor, Averea parohiei constă din 40 jugăre pământ parohial, circa 30 jugăre pământ bisericesc și un fond de bucate constatat din 38 Hlt. cucuruz și 8 Hlt. grâu.

Deși ziua de 13. Octom. a fost o zi de lucru, totuș biserica a fost plină de popor, care a grăbit cu mic cu mare să vadă pe capul încoronat al Eparhiei și să audă înțeleptele lui învățături. Întru întimpinarea Pr. Sf. Sale au ieșit un grup de călăreți.

Poporul care aștepta înaintea sf. bisericii a primit pe Pr. Sf. Sa cu entuziaste ovațiuni.

La sfârșitul serviciului divin, preotul Ioan Bogdan făcând o scurtă dare de seamă asupra situației parohiei, mulțumește Pr. Sf. Sale pentru înalta vizită dorindu-i în numele său și al poporului mulți fericiți ani.

În predică Pr. Sf. Sa a îndemnat poporul să nu se lase ispitit de curente subversive propagate de dușmanii neamului; iar părinții să se îngrijască de o bună creștere a copiilor lor.

Serviciul divin se încheie cu citirea rugăciunii pentru iertarea păcatelor.

Pr. Sf. Sa distinge în înalta sa viață pe tînărul preot local Ioan Bogdau de a cărui activitate pastorală legăm cele mai frumoase nădejdi.

De aci trecem la Crocna pe care în prezent o administrează preotul Emil Tomșa din Holt. Aceiași primire sinceră și călduroasă. Biserica se umple de popor.

În Crocna avem 965 suflete ortodoxe române, 46 bapțiști și 30 concubini.

Dupăce preotul Emil Tomșa și-a încheiat raportul, Pr. Sf. Sa ține o frumoasă predică despre iubirea și închinarea lui Dumnezeu. Serviciul divin se încheie cu rugăciunea pentru iertare păcatelor.

Dela Crocna trecem la parohia din Almaș. Comuna Almaș datează din secolul al XVII-le și este compusă din unificarea alor 4 comune: Almaș, Plesă,

Plopi și Lunca având astăzi 1900 suflete din cari 1800 sunt ortodocși români.

Biserica a fost zidită în anul 1889 din jertfă poporului; iar în anul 1921 a fost renovată. Tot atunci s'au cumpărat 3 clopote în locul celor recvirate de armata Austro-Ungară.

Parohia are două funduri de bucate pentru ajutorarea ei și a credincioșilor în cazuri de nevoi.

Are și un fond al milelor și are o casă culturală cu 40 de membrii.

Secta baptistă s'a încuibat și aici având 59 suflete rătăcite. Sunt 90 părechi concubinate.

Locuitorii comunei sunt mai mult săraci și numai cu mari eforturi își pot câștiga pâinea de toate zilele.

Parohia Almaș are o biserică frumoasă, bineîngrjită, frumos pictată cu o înfățișare adevărat ortodoxă.

Poporul e curat, sânguincios și iubitor de carte.

P. S. Sa e întâmpinat înaintea sf. biserici cu entuziaste ovațiuni de o mare mulțime de popor în frunte cu vrednicul lor păstor sufletesc, părintele Ioan Popovici. Se oficiază serviciul vecerniei. Cântăreții de strană (țărani) cântă foarte frumos, melodios și precis, cari ar putea face onoare ori cărei biserici ortodoxe române din Mitropolia Ardealului. Se vede că au avut și au și astăzi buni conducători.

La sfârșitul serviciului divin preotul Ioan Popovici făcând o scurtă dare de seamă despre situația parohiei accentuiază bucuria ce o simte împreună cu păstorii săi că P. S. Sa a binevoit a-i cerceta în calea Apostoliei. Venirea P. S. Sale în mijlocul poporului este ca un balzam dezdecător asupra inimilor întristate din cauza marelui dezastru pricinuit de uraganul din vara aceasta. De aceea ziua de astăzi este și o zi de bucurie și mângâiere pentru credincioșii acestei parohii.

Mulțumește P. S. Sale pentru înalta vizită cu care i-a onorat dorindu-i mulți fericiți ani.

Urmează predica înălțătoare și plină de povețe folositoare a Pr. Sf. Sale despre datoria fiecărui creștin de a păzi numele bun de adevărat creștin.

Serviciul divin se încheie cu citirea rugăciunii pentru iertarea păcatelor.

Seara părintele Ioan Popovici a dat o cină în onoarea P. S. Sale. Aici am fost găzduți și peste noapte.

În ziua următoare, Vineri în 14 oct. a.c. am trecut la Rădești unde s'a sfințit biserica din nou construită.

La Priceasnă preotul local Avram Giurgiu citește raportul despre istoricul și situația parohiei Rădești. Accentuiază că poporul a așteptat cu mare dor venirea P. S. Sale ca să le sfințească biserica. Comuna Rădești a fost așezată pe actualul teren la anul 1826. Este formată din 185 numere de case, cu 553 suflete ortodoxe române. Sunt 20 perechi concubini. Bapțiștii s'au încuibat binișor în această comună. În timpul din urmă însă au început să revină la biserică-mamă. Cu viața religioasă morală a credincioșilor săi, părintele Giurgiu nu e prea mulțumit. Sub raport cultural, situația e mai satisfăcătoare. Abia sunt zece indivizi cari nu știu carte. Laudă jertfa poporului care pentru construirea bisericii a cheltuit 1,017,071 Lei. În această sumă se cuprind și diferitele ajutoare de 110.000 lei.

În sfârșit mulțumește P. S. Sale pentru dragostea și bunăvoința cu care a grăbit să le sfințească biserica rugându-l să primească omagiile de recunoștință ale poporului și dorindu-i mulți fericiți ani.

Urmează predica instructivă a P. S. Sale despre însămnătatea și chemarea bisericii, despre origina ei divină combatând sectele iscodite și ajutate de dușmanii sufletului românesc.

Această predică potrivită împrejurărilor locale a făcut o adâncă impresie asupra poporului.

La banchet P. S. Sa a toastat pentru M. S. Regele; protopopul Cornel Lazar pentru P. S. Sa; preotul local Giurgiu mulțumește P. S. Sale, suitei, protopopului și primarului comunal Radu Adrian. Protopopul Cornel Lazar mai toastează pentru popor și pentru preotul conducător.

Ne-a surprins foarte plăcut că țărani din comuna Aldești, dela o depărtare de 25 klm., au venit cu fanfarele lor exclusiv în onoarea P. S. Sale. În cursul banchetului au executat câteva arii cu o precizie deamă de toată laudă; iar după banchet, înainte de plecare tineretul din loc au încins o horă spre a ne arăta dansurile lor populare.

P. S. Sa părăsește comuna între ovațiunile insuflete ale poporului. După masă la orele 3 trecem la parohia din Bonțești.

Se face un serviciu divin. Tinerul preot Romann Popa talmăcește bucuria generală a poporului de venirea P. S. Sale ca să întărească pe cei slabi în credință și să adune pe cei rătăciți la staulul sfânt al Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Situația parohiei este puțin satisfăcătoare. Nrul familiilor 202, a sufletelor 806. dintre cari ortodocși sunt 680, iar bapțiști 118 și 2 rom.-catolici. Bapțișmul s'a încuibat în anii 1896—1902 propagat de ungrul Mihailu Kornyal; dar acum bate în retragere. Dela 1920 nu s'au mai înregistrat treceri. Poporul nu prea cercețează sf. biserică; în schimb însă e darnic. Tineretul este organizat în societatea „Sf. Gheorghe“. S'a înființat fondul milelor și e în ființă casa culturală.

Ca încheiere urează P. S. Sale mulți ani cu bine și cu sănătate.

P. S. Sa în predica ținută îndeamnă poporul să rămână credincios bisericii să se păzească de proroții mincinoși cari puși în serviciul străinilor, caută să-i fure sufletul românesc.

Dela Bonțești, trecem la parohia din comuna Cil. Aici s'a făcut P. S. Sale o primire foarte frumoasă și impozantă. A eșit într-o întâmpinare un grup de călăreți; iar înaintea sf. biserici a așteptat o mulțime mare de popor, toți îmbrăcați sărbătorește și așezați în ordine exemplară.

Tinerul Virgil Toma fiul preotului local Nicolae Toma întâmpină pe Pr. Sf. Sa cu următoarea vorbire pe care o reproducem fidel:

Prea Sfințite D-le Episcop!

Natura cu frumusețile ei dispare și sufletele noastre se predispun melancoliei: Aceasta tendință care determină pe orice vietate să se acomodeze condițiilor mediului în care trăește, fie de orice ordin, se chiamă adaptare la mediu.

Providența divină a hărăzit locuitorilor din această comună ca să — petreacă câteva momente rare, câteva momente, solemne, cari momente sunt cauzate de prezența P. S. V. în mijlocul nostru. Într'adevăr P. S. Die Episcop, sufletele noastre în aceste momente se înalță în atmosfere cu totul superioare și toată făptura noastră este adânc emoționată. P. S. V. apare pe aceste plaiuri ca un apostol de pe alte tărâmurile — întocmai ca o ființă supranaturală deoarece, în înaceastă comună nu a fost cap încoronat al sftiei noastre biserici din

1911, când a binevoit a se coborî în mijlocul acestui popor credincios P. S. Sa mult regretatul și de pie memorie I. I. Papp predecesorul P. S. V. În persoana P. S. V. poporul drept credincios privește farul de lumină a diecesei Aradului, far care împrăștie lumina lui binefăcătoare și dătătoare de viață în cercuri tot mai largi și tot mai luminoase. După cum farul dela mare împrăștie razele de lumină asupra mării pe timp de noapte dând astfel posibilitate corăbierilor să nu rătăcească ci să iasă la liman, tot astfel P. S. V. împrăștiați razele de lumină prin frumoase și înălțătoare cuvinte printre popor, dându-i astfel posibilitatea să iasă din întunecul de veacuri în care a petrecut și să nu rătăcească pe căi nepermise pe căi greșite.

Am citit P. S. Die Episcop câteva din prea frumoasele predici a P. S. V. am constatat după prea modestele mele puteri, erudiția P. S. V. și de aceea strig împreună cu Sf. ap. Pavel „că gurile ereticilor trebuie să amuțească” în fața argumentelor aduse de P. S. V.

Doresc P. S. Die Episcop, că Părintele care Va ales și Va chemat la înalta treaptă a arhieriei să Vă lungească firul vieții ca să puteți conduce cu deplină sănătate cu zel și abnegațiune destinele frumoasei eparhii a Aradului.

Să trăiți întru mulți ani P. Sfințite!!!

Domnișoara Cornelia Toma fiica preotului Nicolae Toma oferă Pr. Sf. Sale un prea frumos buchet de flori iar poporul ovaționează îndelung.

Preotul Nicolae Toma întâmpină pe Pr. Sf. Sa în ușa bisericii îmbrăcat în ornate ținând în mână sf. cruce și evanghelia. Biserica se umple de popor, se oficiază un scurt serviciu divin. Preotul își face darea de seamă asupra situației parohiei; iar Pr. Sf. Sa mulțumește preotului pentru frumoasa primire ce i sa făcut. Indeamnă poporul să asculte de conducătorul lor sufletesc; să urmeze poruncilor dumnezeiești; să cerceteze regulat sf. bisericii și să rămână statornic. în credință. Poporul răspunde cu ovațiuni entuziaste. Un credincios strigă din popor: „Trăiască Prea Sf. Sa domnul episcop Grigorie!

După predică se citește rugăciunea pentru iertarea păcatelor și apoi se împart între credincioși broșuri din biblioteca Creștinului ortodox: așa precum s'a împărțit în toate comunele vizitate.

Pr. Sf. Sa distinge cu înalta sa vizită pe preotul local Nicolae Toma precum a distins și pe preotul Roman Popa din Bonțești și părăsește Cilul între uralele poporului: (Continuarea urmează)

Dărnicia comunelor izraelite la dotarea rabinilor lor.

Mult Onorată Redacțiune!

Nu pot să nu Vă aduc la prețuita-Vă cunoștință cazul referitor la retribuțiunea lui *Dr. Ernest Deutsch*, fost până mai adineori protorabinul comunei culturale izraelite din Sânnicolaul-mare, astăzi devenit protorabin al comunei izr.-neol. din Brașov, pe care Vă rog respectuos a-l publica în prețuita revistă: „*Biserica și Școala*” ce redijați, de oarece cazul e interesant și în același timp foarte instructiv pentru comunele noastre bisericești putând lua acesta exemplu dela Evrei, când e vorba de plata atât de sărăcăcioasă a preoțimei — noastre în genere.

Competențele numitului protorabin, om cu familie, erau aici:

a) 12 mii Lei, leafă lunară;

b) locuință de I-a clasă în natură, constătoare din 4 camere anticameră și dependențe;

c) stolele fixate cu munificență și neasemănat mai mari ca la noi de după funcțiunile rituale săvârșite la credincioșii săi.

Afară de acestea protorabinul nu solvește aici și nici unde absolut nici un fel de dare, ci toate impozitele publice, le solvește pentru el comuna culturală din al său propriu.

Devenind postul de protorabin din Brașov vacant, comuna cult. izr. de acolo a invitat pe Dr. Deutsch — orator de forță și om cult și erudit — la Brașov, pentru a ținea acolo o predică de probă.

Dr. Deutsch a satisfăcut cu plăcere invitației onorătoare și efectul predicii a fost covârșitor, căci enoriașii l'au proclamat cu totalitatea de voturi, ales de protorabin al comunei izr.-cult. respective, care drept retribuțiune i-a oferit:

1. 24 mii Lei salar lunar;

2. venit stolar corespunzător referințelor de traiu din prezent;

3. locuință elegantă și confortabilă în natură.

Fiind locuința aceasta de prezent dată în chirie până la 1 Maiu 1928, comunitatea îi pune gratuit la dispoziție o locuință provizorie în piața „Șaguna” pentru care comuna solvește din al său chiria de 10 mii Lei lunar.

„Anual 6 stângini, lemne de foc, lumină, medic și farmacie, toate gratuit”. „Pe lângă acestea comuna cult.-izr. i-a mai dat încă în dar și o poliță de asigurare a vieții pe 15 ani, despre suma Lei 300.000, adică: Lei treisute mii, care sumă dacă va trăi Dr. Deutsch încă 15 ani o va ridica dânsul iar în caz de moarte, ce ar obveni înainte de acest termen, suma întregă se va solvi familiei protorabinului rămase în urma lui”.

Totodată s'a obligat comuna culturală a-i solvi toate speșele de mutare în suma de 60.000 Lei, nu altcum a solvi pentru dânsul și impozitele publice.

Dr. Deutsch, de sine înțeles, că a primit alegerea atât de onorătoare pentru dânsul și acceptând și oferta favorabilă de plată, astăzi se află deja la noul său post de protorabin din Brașov.

În comparație cu salarizarea cu adevărat splendidă, de care se bucură peste tot rabinii și protorabinii comunelor culturale izraelite din țară, plata preoților noștri e o sărăcie goală, după cum am arătat aceasta într'un articol documentat deja acum 7 ani, apărut la loc de frunte în „Bis. și Școala” Nr. 41 din 11/24 Oct. 1920 sub titlul: „Zgârcenia comunelor noastre bisericești la dotațiunea preoțimei” semnat de „Preotul bătrân”. Articolul meu respectiv însă după ce, n'a avut darul să contribuie nici măcar cu un ban în curs de 7 ani la ameliorarea dotațiunei preoțimei din partea comunelor noastre bisericești, dovadă elatantă concursele escrise de prezent pentru ocuparea posturilor de preoți-capelani și preoți-parohi. Și astăzi venitul bietului nostru preot, om de regulă cu familia număroasă și cu casă grea, este tot atât de precar, nesigur și absolut insuficient pentru a putea face față nevoilor și lipsurilor de tot felul, ca și cu decenii mai nainte. Și astăzi ca și atunci, bietul preot trebuie singur să se îngrijească din pușinul său de locuință, a cărei chirie a ajuns astăzi la prețuri exorbitante nu numai la orașe, ci chiar și la sate, și să plă-

fiască pe deasupra toate dările publice de după pământul (rubrica principală a venitului său) primit în folosință. În schimb însă obligațiunile i-s'au îmulțit considerabil dator fiind să predice în toate duminicile și serbătorile și să catehizeze gratuit în clasele dela școlile primare din localitate, lucru destul de greu, dacă preotul voește să se achite conștient de datorințele împreunate cu oficiul său. În consecință s'ar impune, ca și retribuția să stea cât de cât în consonanță cu prestațiunile îmulțite, ce se cer și se așteaptă dela preot în calitatea sa ca atare. Preotul înainte de toate trebuie pus la adăpostul grijelor materiale pentru ziua de mâine, căci numai scutit de acestea grijuri consumatoare de sănătate și de viață poate apoi să se dedice

cu trup cu suflet misiunii sale sacre și numai atunci se poate pretinde cu drept cuvânt dela dânsul, ca în toată privința să fie un adevărat păstor sufletesc al turmei sale cuvântătoare.

Recomand cu înzistență cazul descris mai sus al protorabinului Dr. Deutsch, în atențiunea comunelor noastre bisericesti, ca acestea luând exemplul dela comunele culturale izraelite, la rândul lor și în proporțiune cu puterea lor de prestațiune să se îngrijească și ele cu o zi mai înainte și într'un mod mai corespunzător de ameliorarea situațiunii materiale a preotului lor astăzi atât de insuficient retribuit. Foarte de dorit ar fi însă ca inițiativa pentru o retribuțiune mai potrivită cu grelele relații ale existenței de astăzi, să se ia cât mai curând de către autoritățile noastre superioare bisericesti, căci altcum după cum vedem din trista experiență câștigată în curs de decenii, bietul nostru preot va rămânea și pe mai departe — D-zeu știe până când — mai mult în plata Domnului Celui de sus, decât în aceea a enoriașilor săi prea puțin recunoscători.

Sâmbicolaul-mare, la 30 Sept. 1927.

Nicolae Fizeșianu,
protopop mil. ort. rom. în retr.

Hristos Mântuitorul și Revoluția evreiască.

De mitropolitul ANTONIE al Chievlui
Trad. de A. CUZNEȚOV, cand. de preot.
(Urmare.)

O astfel de precauțiune era de prisos pe timpul, când s'a scris Evanghelia a patra, adecă după ce Vespasian și Tit dărâmaseră Ierusalimul și întreagă Iudeia. Cei dintâiu trei Evangheliști au avut lipsă să tacă și la alte întâmplări evanghelice, a căror enarare ar fi putut să atragă pedeapsă din partea guvernatorului peste Evrei. Exemplu: cine anume a tăiat urechea lui Malh, servitorul unui arhieru? Nici unul din cei dintâiu trei Evangheliști n'a îndrăsnit să numească pe Simon Petru, ca unul ce a ridicat sabia, ci tustrei s'au mulțămilit cu expresia: „unul care a însoțit pe Hristos“. Aceștia nu-l numesc nici măcar apostol sau ucenic și numai Ap. Ioan spune pe nume pe cel ce a scos sabia și a lovit. Din aceleași motive au tăcut autorii sinoptici și despre învierea lui Lazar, care era osândit la moarte de către sinedriu pentru crima falsă (că el a fost înviat de Hristos) și care — precum spun vechile tradiții, a fost curând silit să fugă în Cipru și atară de aceasta nu-i plăcea amintirea despre moartea și învierea sa, deoarece Iudeii erau acolo în număr

mare și pretutindeni urmăreau pe creștini și aflău în. potruva lor pe păgâni, iar uneori — precum știm din Faptele Apostolilor (14, 2; 17; 5 etc.) — și drojdia societății.

Cât privește pe Lazar, numele lui nu se amintește deloc în cele dintâiu trei Evanghelii. (Dacă ne amintim parabola despre bogatul și Lazar, fără îndoială e asemenea în legătură cu învierea ce trebuie să se întâmple). Evanghelistul Ioan vorbind despre Lazar, amintește pe Maria și Marta, dar presupune că numele surorilor e cunoscut înaintea cititorului: „Și era bolnav oarecarele Lazar din Vitania, din satul Mariei și al Martei, surorii ei“. (Ioan 11, 1).

Ioan știa, că cititorii primelor Evanghelii vor fi nedumeriți, cum a putut să se facă primirea solemnă a lui Hristos de către popor, când toți cei din apropierea Lui așteptau o finută dușmănoasă din partea capitalei. „...iar ei se spăimântau și mergând după dânsul le era frică“. (Marcu 10, 32.) Apostolul Ioan la rândul său confirmă, că învățăceii au încercat să abată pe Hristos de la gândul apropierii de Ierusalim, când Dânsul a declarat că se duce să învie pe Lazar: „Învățătorule, acum te căutau pre fine Iudeii să te ucidă cu pietre și iarăș mergi acolo?“ Vocea hotărâtă a lui Toma însă, i-a decis: „Să mergem și noi ca să murim cu El“. (Ioan 11, 8-16). Și iață, în locul prigonirii așteptate, întâmpinarea sărbătorească cu ramuri de finic! Nedumerirea celui ce a citit cele dintâiu trei Evanghelii se limpezește cu citirea Evangheliei lui Ioan din care se cunoaște, că întâmpinării a premers învierea lui Lazar, iar minunea aceasta a adus pe mulți Iudei la credința în Hristos (Ioan 11, 45). Evanghelistul Ioan confirmă anume legătura aceasta a întâmplărilor: „Pentru aceea l-ă și întâmpinat pe el norodul, căci a auzit, că el a făcut această minune“ (Ioan 12, 18.)

Dintre ceilalți Evangheliști singur Luca face aluzie la deosebita însuflețire a poporului credincios care preamărește pe Mântuitorul sosit: „... a început toată mulțimea ucenicilor bucurându-se a lăuda pre Dumnezeu cu glas mare pentru toate puterile care văzuse, zicând: „bine este cuvântul împăratul cel ce vine întru numele Domnului“ etc. (Luca 19, 37-38). Din motivele arătate, Ap. Luca n'a putut să arate, că aici nu se înțelegea atât minunile îndeobște ale lui Hristos, cât învierea celui mort de patru zile și care s'a întâmplat atunci cu ceva mai dinainte. Renan, care neagă această întâmplare, n'a putut să explice în cartea sa nici întrarea solemnă, nici faptul ce a urmat: Condamnarea Mântuitorului. Vasăzică, făcerea unor Evangheliști, despre ceea ce clarifică al patrulea, era impusă de revoluția evreiască ce era condusă de sinedriu și care pe timpul Mântuitorului a început să coacă. Din epizoadele evanghelice amintite mai sus se limpezește și alt adevăr, care s'a trecut neobservat de știința biblică, anume, că revoluția evreiască a fost în strânsă legătură cu viața pământească a Mântuitorului Hristos. Peste tot putem zice, că revoluția aceasta a contribuit (negreșit după deosebita orânduire a lui Dumnezeu) la multe întâmplări evanghelice. Vom vedea mai departe, că ea era cauza de căpetenie a urei poporului față de Hristos, care ură L-a și dus la moartea pe Cruce.

Avem noi oare cât de puține date istorice cu privire la faptul, că revolta Iudeilor aprinsă cu atâta putere în anul 67 a izbucnit în mai multe rânduri în cursul veacului întâiu? Fără îndoială, avem. Nu putem să lungim vorba despre puternica iubire de libertate și despre înclinarea spre anarhie a poporului evreu

în întreg cursul istoriei sale, începând cu epoca lui David (2 Imp. 15; 18; 20.) și care a atins culmea în epoca fraților Macabei. Vom aminti numai atât, că cel mai zelos și mai devotat prieten al poporului, prorocul Ieremia, care aproape un sfert din destul de voluminoasa sa carte l-a consacrat pentru ca să convingă pe co-naționalii săi, să nu se răscoală împotriva puterii de neînvingătoare a regelui Babilonului, nu și-a ajuns scopul dorit nici chiar pe timpul, când cetatea Ierusalimului și templul au fost dărâmate. Aproape întreg poporul era în robie și restul neînsemnat s'a aruncat cu vitejie nebună în contra reprezentanților puterii militare din Babilon și prin aceasta a fost osândită la moarte rămășița poporului, iar țara ia totală devastare. Într-o astfel de poziție erau iudeii și în vremea petrecerii Mântuitorului pe pământ. Fiindcă la orașe, sub neadormita supraveghere a Romanilor, nu au avut puțină de a se organiza, conducătorii au atras mulțimea în pustie, dar astfel de încercări erau năbușite de puterea militară a Romanilor. Iată cuvintele, spuse după învierea Domnului de către Gamaliil, un membru al sinedrului. „Pentru că mai înainte de zilele acestea s'a seuit Tevda, zicând cum că el este oarecare mare; lângă care s'a lipit un număr de bărbați ca la patru sute, cari s'au omorât și toți câți ascultau pe el s'au risipit. (Fapt. Ap. 5, 36-37.) Probabil, despre ei amintește Domnul numindu-i „furi și tâlhari.“ (Ioan 10, 8.) Astfel de încercări de răscoală au fost și pe timpul activității apostolilor. Când Ap. Pavel a fost arestat în Ierusalim, căpitanul l-a întrebat: „Oare nu ești tu egipteanul, acela ce mai înainte de zilele acestea te-ai ridicat și ai scos în pustie pe cei patru mii de bărbați sicari?“ (Fapt. Ap. 21, 38.)

Din evanghelie știm, că și tâlharul Varava a fost închis în temniță pentru o zarvă oarecare și ucidere ce se făcuse în cetate (Luca 23, 19 și 25) și e sigur că prin aceasta și-a câștigat simpatia poporului, simpatie manifestată atât de statornic înaintea lui Pilat și care era alimentată de arhierii și de membrii sinedrului. (Marcu 15, 11).

Astfel având în vedere spiritul revoluționar al ludeilor, care era susținut și de sinedriu, vom înțelege mai limpede evenimentele din preajma minunatei săturări a celor cinci mii de bărbați cu cinci pâni, dar vom înțelege și tragica însemnătate, ce au avut aceste întâmplări în viața pământească a Mântuitorului Hristos. „Oamenii aceia văzând semnul, care a făcut Isus, ziceau: acesta este adevărat prorocul cel ce va să vie în lume“ și au hotărât „să-l apuce pe el, ca să-l facă împărat“. (Ioan 6, 14-15).

Acum e limpede cu desăvârșire, pentru ce această minune și nu alta a exercitat o astfel de influență asupra poporului revoluționar. Ei au aflat în Mântuitorul tocmai ceea ce le lipsea mai mult și ceea ce era mai greu de găsit pentru răsculați: pâinea de-a gata.

În timpurile acelea n'au existat tunuri sau trenuri blindate, totul se decide prin forța brută și prin arma rece, dar aprovizionarea răsculașilor, din cauza supravegherii stricte a Romanilor, era peste puțină în pustie, unde — precum am văzut din Faptele Apostolilor, — și-au concentrat răsculașii puterea. În vremea lui Moise, în pustia Arabiei, pâinea era trimisă din cer pentru Izraelul răsculat împotriva Egiptului. Acum noul proroc poate să facă ceea ce a făcut Dumnezeu în vechime și acum trebuie să-l punem chiar cu deasupra în fruntea mișcării poporului evreesc. Domnul a ieșit din mâinile

lor într'un chip care a trecut peste prevederile lor. El s'a depărtat de ei pe apă ca pe uscat. Acum scopul acestei minuni (a umblării pe apă) e cu desăvârșire limpede.

Catehizarea ucenicilor.

de F. Codreanu.

În cele scrise „pentru catehizarea ucenicilor“ în numărul 33 din acest an al „Bisericii și Școlii“ am dat mai mult lucruri generale am promis și alte lămuriri.

Spuneam atunci, că numărul disparent al ucenicilor din trecut a făcut ca oamenii bisericii noastre să se desintereseze de catehizarea lor temeinică. Dacă s'ar fi făcut catehizarea atunci așa cum se făcea b. o. în școlile secundare, adică îmbrățișând cât mai mult educația națională, am fi legat, de biserică și de neam tineretul acesta am fi câștigat un bun element în structura socială a statului de azi.

Am spus mai departe, că îngrijirea aceasta pentru ucenici ar fi reclamat și în trecut o organizare. Înțelegem sub această organizare asigurarea unui catihet, care să țină legătura cu ucenicii nu numai în oara de religie, ci să-i adune și la exortații, să-i grupeze în societate cu caracter religios, dar în care să se exaurieze tot timpul liber al ucenicilor pentru păstrarea și întărirea sentimentului național.

Firește, în trecut s'ar fi pus dea curmezișul autoritățile școlare ale statului străin chiar și unei grupări de ucenici cu caracter numai religios, iar pentru grupări și cu scopuri naționale, ar fi mobilizat și poliția.

În școală și în ateliere ucenicii români auziau vorba străinului odată mai dulceagă, altădată mai aspră, aci mai lăudăroasă, aci mai amenințătoare. Ucenicii noștri și-au pierdut cumpătul și-au pierdut echilibrul. Sentimentul național din ei, — nici nu știi cum să-i zici, — s'a stins, ori a fost năbușit, ca apoi să se nască altul vag și tulbure: sentimentul solidarității muncitorești.

La acestea cugetam, când am zis, că au devenit instrumente de carl s'au folosit străinii în lupta pentru o emblemă numită socială, dar sub care se ascundeau cele mai șovine aspirații naționale.

Vă aduceți a minte de întâmplările de pe vremea când armata română stătea la Zam — Ciuca și era așteptată să pornească în fiecare clipă? Ungurii se sbăteau, se frământau cum să-și scape teritoriul. Muncitorimea numai puțină era înrolată în garda lor națională. În momentul când Károlyi lăsa puterea din mână spre a lua-o Kuhu, muncitorimea s'a înregistrat în garda roșie.

Sentimentul vag și tulbure al muncitorilor români i-a mânat și pe ei sub steag roșu. Ei nu au observat, că tovarășii lor unguri nu drepturi sociale, nu ușurări muncitorești au cerut, ci privilegiile naționale. Munci-

torii români intrați în garda roșie sau în garda de oțel nu au observat, că pe cocarda roșie pusă în frunte, erau imprimate astfel de cuvinte: „Erdélyért“ (pentru Ardeal) sau „Aradért“ (pentru Arad) și altele, cari toate spuneau fățiș că aspirațiile naționale nu mai erau ascunse.

Fost-a rolul acesta al muncitorilor români din părțile Aradului, spuneți, fost-a fireasca urmare a lipsei de catehizări și a lipsei de grupări în societate religioasă-națională?

Astăzi, — e adevărat că numărul ucenicilor e mare și e în continuă creștere; e adevărat, că în Arad de exemplu, unde înainte de războiu aveam vreo 5% ucenici români, astăzi avem aproape 30%; e adevărat, că instrucția din celelalte cunoștințe ar trebui să li se facă numai românește; peste tot e adevărat că astăzi suntem în România, — totuș nu e greu să ne închipuim formidabila încordare de puteri ce să mai încearcă pentru menținerea în toți muncitorii, deci și în români, a spiritului și a sentimentul de odinioară.

Ce credeți că va trebui să punem în fața formidabilei încordări? Ce credeți că trebuie să punem ca un fel de contrabalansare a influenței ce o au muncitorii și patronii streini asupra ucenicilor noștri? Cum ne învățați să scoatem pe ai noștri de sub tutela aceasta?

Noi credem, că ucenicii și muncitorii noștri pot să fie educați spre a forma un element conștiu și puternic, un element folositor în țară și în biserică, dacă se va de răspuns la întrebările de sus și dacă răspunsul va fi tradus în realizări, — dar ne și temem, că va rămânea sub vechea-i tutelă și se va face un element distructiv, dacă nu se va da puțința unei educații mai bune, mai intensive, mai organizate.

Vom reveni.

INFORMAȚIUNI.

Personale. Luni în 17 Octomvrie P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie a plecat la București, pentru a participa la ședințele Senatului. În 22 l. c. a plecat din București la Sibiu pentru a lua parte la ședințele Consistoriului Mitropolitan și ale Congresului nostru național.

Alegere de preot. Duminecă în 16 Octomvrie l. c. a fost ales preot în comuna Cuvin cu mare însuflare, candidatul de preot Coriolan *Putici*. Este frumos din partea creștinilor noștri din Cuvin că și-au pus încrederea în fiul fostului preot din comuna lor; semn că floarea recunoștinței începe a înflori și la noi.

Așteptăm ca, nou alesul să se facă vrednic de încrederea cuvinanților.

În curând va aprea în editura Alex. Anca Cluj o carte de cuvântări la cununii.

„*Pus-ai pe capetele lor cunună*“ de Gh. Mânzat preot, Prenotări se pot face la librăria Anca Cluj și „Librăria Diecezană“ Arad.

† **Moartea unui învățător.** Luni la 17 Oct. a. c. la ora 2 d. m. au fost înmormântarea învățătorului Alexiu Puticiu din Arad-Gaiu, deplâns de familia sa, rude și de toți cari l-au cunoscut.

Prohodul a fost săvârșit de către I. P. Cuv. Sa păr- Iustin Suciș protosinghel, preoții Alexiu Popoviciu Caius Turicu, diaconul Vichentie Guleș și preotul local Nicolae Ionescu din Arad-Gaiu. S'au ținut mai multe cuvântări.

Răposatul a slujit pe ogorul culturii 31 ani și a fost un adevărat apostol pentru răspândirea culturii românești.

Domnul să-l odihnească întru împărăția sa.

Licitațiune minuendă.

Pentru lucrările de reavare a Sfintei Biserici din Arăneag în baza planului și devizului de spese aprobat de Ven. Consiliu eparhial din Arad cu Nr. 5484/927 se publică licitație minuendă pe ziua de Mercuri la 26 Oct. a. c. orele 3. d. m. (15) în localitatea școlii de lângă biserică pe lângă următoarele condițiuni.

1. Prețul de exlamare 204190.
2. Licitanții vor depune vadiu de 10 procente în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile, pentru lucrările la cari vor reflecta, având a li se restitul numai după recepționarea lucrărilor.
3. Pentru participarea la licitație licitanții nu pot pretinde sub nici un titlu spese.
4. Licitanții își vor dovedi în scris titlul de întreprinzători.
5. Planul, devizul și condițiunile se pot vedea la oficiul parohial din Arăneag.
6. Consiliul parohial fără considerare la rezultatul licitației poate încredința lucrările reflectantului care va da mai multă garanță morală.
7. Renovarea se va începe imediat după aprobarea contractului încheiat cu întreprinzătorul.

Arăneag, la 10 Oct. 1927.

Consiliul parohial.

Consiliul Eparhiei Ortodoxe Române a Aradului.

Nr. 5123/927.

Comunicat.

Sfântul Sinod cu Nr. 305 din 28 Septembrie a. c. ni-a trimis pentru combaterea patimii beției, următoarea adresă:

„Combaterea patimii beției, care a pătruns așa de mult în poporul nostru dela țară și în lucrătorii din orașele noastre, e o datorie ce se impune tuturor bunilor români, de a o îmbrățișa și ajuta.

În țară, s-au înființat mai multe societăți cu deviza de a combate această patimă, și cei dintâi sunt preoții — sau mai bine zis conducătorii sufletești ai poporului nostru românesc. În acest scop, pe cât suntem informați, se vor organiza câteva congrese naționale românești, care se vor ține în centrele mari ale țării și mai ales în acele regiuni în care patima beției, ca și sifilisul și oftica, din nenorocire s-au intronat mult în populația dela sate.

Rog pe Frăția Voastră, să dați cea mai largă propagandă contra acestor pătimi primejdioase, pentru traiul poporului nostru, și la vreme, când se vor anunța aceste congrese, preoțimea să fie în fruntea unei puternice propagande contra unor așa patimi, care sapă adânc la slăbirea și desființarea neamului nostru românesc.

În consecință îndatorăm din nou pe Cucernicii Preoți să continue în mod stăruitor propaganda inițiată pentru combaterea patimii beției, sifilisului și ofticei.

Cu un popor ruinat trupește nu vom putea rezolvi nici problemele religioase morale și culturale.

Să nu pierdem din vedere proverbul latin: „Mens sana in corpore sano!”

Primenirea sufletească trebuie să se facă odată cu sănătatea trupească.

Arad, la 8 Octombrie 1927.

Consiliul eparhial ort. român din Arad.

Mulțumită publică.

Domnul Ioan Georgescu prefeatul județului Arad a binevoit a vota din fondurile județului Arad, suma de 30.000 lei pentru restaurarea bisericii noastre din Dud.

În numele comunei bisericești de sub modesta mea păstorire aduc mulțumiri M. O. Domn prefect

pentru bună voința manifestată față de comuna noastră bisericească.

Dud, la 10 Octombrie 1927.

Dionisie Mateeș
paroh ort. român.

CONCURSE

Pentru îndeplinirea parohiei din comuna Remetea-Timișană, devenită vacantă în urma abdicării părintelui Iuliu Țoldan, se publică concurs cu termen de 30 zile, socotite dela prima apariție în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Una sesiune parohială în estenziunea ei de astăzi.
 2. Stolele legale.
 3. Birul legal în baza decisului Ven. Consiliu Eparhial din Arad Nr. 4727/1627, conform §-lui 29 din Regulamentul pentru parohii.
 4. Întregirea dotației preoțești dela Stat.
- Impozitul după întreg beneficiul din parohie cade în sarcina celui ales.

Preotul va catechiza la școlile primare din loc, fără nici o altă remunerație din partea parohiei.

Parohia fiind de clasa I. (primă), dela recurenți se cere calificajune regulamentară conform concl. No. 84/910.

Cei doritori a compete la acest post se vor prezenta în cutare Duminecă sau sârbătoare, în sf. biserică din Remetea-Timișană, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie, conformându-se strict dispozițiilor §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, iar cererile însoțite de anexele necesare, adresate Consiliului parohial Remetea-Timișană, le vor înainta în termenul concursual oficiului protopopesc ort. rom. din Timișoara.

Cei din altă dieceză vor cere prealabil binecuvântarea P. S. Sale Domnului Episcop diecezan, spre a putea recurgere.

Remetea-Timișană, din ședința Consiliului parohial ținută la 3 Septembrie 1927.

Dimitrie Ionescu m. p. adm. par. președ. cons.
Ioan Stan m. p. not. cons. parohial.

În înțelegere cu: Dr. Patrachie Țiucra
protopop.

3-3

Redactor responsabil: SIMION STANA.

Censurat: Prefectura Județului.